

ABONAMENTUL.

În an 120 cor. (60 lei)

„An 60 „ (30 lei)

„An 30 „ (15 lei)

„Lună 10 „ (5 lei)

„Ziar 50 Bl. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată C. 1.50 a doua
și a treia oară C. 1.20

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

Ziar național — apare în fiecare zi de lucru.

Ieri

A fost mare praznic ovrlesc. Nu mai știm, care anume, căci s'a strecurat cam multă vreme, de când făceam studii din ebraică. Și am fi trecut peste el, fără să-l remarcăm, dacă oamenii, cari au luat parte la târgul de săptămână, ce se ține Joia în Blaj, nu ne-ar fi atras atenția asupra unei împrejurări deosebite.

A fost ieri o *ieftinătate în viața Blajului*, cum nu s'a pomenit de multă vreme.

Pui, legume, fructe, — tot soiul de bunătăți — se aflau mai în belșug, ca ori-când, și relativ mult mai ieftine. Oamenii se înapoiau acasă cu târugașul, și plecau din nou, să nu piardă ocazia rară.

Ce era?

Ce minune a adus în piața Blajului atâta belșug de marfă, pe un preț mai minimal, ca înainte?

S'a îndurat vr'un comisar de alimentație să ia măsuri mai severe? A intervenit jandameria în favorul bietilor orășeni jefuiți de toate părțile? A revenit la sentimente mai bune populația dela sate?

Nimic din toate aceste.

A intervenit sărbătoarea ovrască și a salvat situația orășenilor noștri, măcar pe o săptămână.

Nu s'a mai năpustit asupra târgoveților dela sate toți agenții comerțului intermediar, cari opriau pe oameni la toate intrările în oraș, și cumpărau totul cu preț cât de mare, fiind siguri, că pierdere tot nu vor avea.

Nu s'a mai organizat în această zi, cea bandă de

străini, ce apăreau la noi numai Joia, ca să ne curețe totul dinaintea nasului, și să dispară apoi cu proximalul tren.

Putem lua pildă dela o singură zi.

Dacă Blajul acesta, care se mândrește a fi un centru cultural atât de românesc, ar ști să delature veniturile străine, toată scumpetea grozavă de aici — mult mai mare ca în Cluj și Sibiu — ar dispărea.

Să se facă deci curățenia! N'avem nimic împotriva

străinilor de limbă, cari sunt locuitori mai vechi ai Blajului, fie aceia și ovrei.

Dar vom cere, cu toată inzistența, ca nici un străin nou-venit, să nu-și mai pună piciorul aici, și toți cei ce s'au strecurat pe nedreptul, — mai ales în anii războiului — să se napoieze cât mai repede acasă.

Avem destule greutăți cu alimentarea elevilor noștri; să nu mai vină toate lipitorile, să ne exploateze!

Al.

SITUAȚIA.

Incidentul dela Fiume preocupă și azi cercurile conducătoare din Roma. Cu toate amenințările președintelui Nitti, că va lua măsuri severe față de acțiunea lui d'Annunzio, se pare că sentimentul public italian și dorința armatei — oari sunt de partea poetului — vor învinge, și afacerea se va rezolva în favorul Italiei.

Dealtcum chestia Fiume, deja formează obiectul de dezbateră al Consiliului suprem din Paris, care dupăcum se spune, va reîncepe să se ocupe de nou și de

România

dar așteaptă să se reîntoarcă mai întâiu la Paris, trimisul Sir George Klerk, spre a expune situația din România comunicând, rezultatul misiunii sale.

Criza de guvern

deși e pe punctul de a primi o soluție, prin incredințarea Dlui Manolescu-Râmnicăneanu, de a forma noul guvern, totuși acest homo novus în politica românească, întâmpină mari greutăți la formarea noului guvern. Și aceasta, fiindcă — ori de ce gânduri curate ar fi condus, — nu are legături cu partidele politice de până aci, e fără de popularitate în țară și necunoscut în

afară, chiar acum, când ar trebui să aibă cele mai întinse legături și să se razime pe încrederea și asentimentul tuturora.

Ziarele mai noi publică liste despre felul cum se va alcătui noul guvern, din cari reiese, că Ardealului i-s'au oferit 3 portofolii. Nu se știe însă dacă fruntașii Ardealului vor primi se facă parte din acest „guvern neutru“ sau „de funcționari“ — după cum e botezat.

Plecarea Dl. Iuliu Maniu și Octavian Goga la București, e în legătură strinsă cu rezolvarea definitivă a crizei.

La cazul, că fruntașii ardeleni, nu vor accepta portofoliile oferite — pe lângă tot sprijinul dat pe ascuns din partea liberalilor — ne putem aștepta, ca formațiunea în frunte cu Manolescu-Râmnicăneanu, să nu succedă.

„**Renașterea română**“, are informația, că serviciul de siguranță din Secuime a dat zilele acestă de firul unui primejdios complot, pus la cale de foștii jandarmi secui. Au fost arestați până aci 56 foști jandarmi, cari se intruneau la fostul Căpitan

de jandarmi unguri, Reschner Victor, care le plătea bani și împreună țeseau planuri de rescoală, de mișcări greviste, de revoluție, ca astfel să poată reface statul magiar.

Cronică Teatrală.

— Turneul Olimpia Bârsan. —

24 Septembrie.

Când am fost încunoștințați, înainte cu vre-o săptămână, că se va reprezenta în Blaj peste câteva zile puternica dramă »Se face ziuă« a d-lui Zaharie Bârsan, cu subiect din istoria frământărilor noastre naționale, ne-am zis:

— Ce păcat, că încă nu vor fi în Blaj elevii școlărilor noastre! Ar fi un minunat prilej pentru văpaia atâtor suflete tinere, ca să asiste la un crâmpel din sbuciumările trecutului nostru și, din comparația cu prezentul norocos, să poată mai ușor să-și deie seamă de mărirea și izbânda zilelor de-acuma, când gloria românească își fălăie drapelele biruitoare pe zidurile capitalei ungurești...

Așa ne-am zis atunci și tot așa ne zicem astăzi, după reprezentația trupei conduse de D-na *Olimpia Bârsan*, artista Teatrului Național dela București.

»Se face ziuă«, pe care o citisem demult, cu ani înainte, pe subt ascuns, de groaza Ungurilor, ca pe-o carte proscrisă, acum, când am văzut-o pe scenă, ne-a impresionat atât de adânc, încât ochii întregului public lacrimau de emoție sinceră și adânc sguuitoare.

... O noapte de Sân-Văsi, în vremurile de obidă și de cumplite dureri. O mamă își așteaptă fiul, care a jurat să lupte în oastea de revoltă îndreptătită a lui Horia, un popă moșneag, care singur mai ține nădejdea în suflete, alină, pe cât poate, desnădejdea mamei și a miresei — care așteaptă și ea în aiurări pe »Căprarul« lui Horia — dar blastămă grozav în clipa când aude despre groaznică trădare frățască, figura lui Crișan, cumplitul moț, dârz, care așteaptă și el »Să se facă ziuă«,

nu pentru întoarcerea luptătorilor, ci pentru mijirea deminției mântuitoare a neamului de iobagi oropsiți. Lașul și orgoliosul nemeș ucigaș, izbucnirile lui Crișan, prin rostul căruia verbesc generațiile alor sute de veacuri trudnice, dar mai ales scena supremă, când femeia ocrotitoare a ucigașului ce însuș caută adăpost, văzând trupul mort al fiului său, revine să fie mamă și mai ales *româncă*, și strigă vijelios apocalipticele cuvinte de osândă asupra ungurului.

—Voiu veni odată acasă la tine, o, atunci să tremuri! —; toate acestea sunt, cu deosebire astăzi, de-un efect extraordinar! Mai ales aici, în Blajul adunării dela 1848...

Artiștii s'au achitat cu o bravură vrednică de remarcat. Dna *Olimpia Bârsan*, pe lângă calitățile sale de mare artistă, a mai avut și cel mai potrivit rol în piesă. Blajul o cunoaște din atâtea turneuri și a-i mai aduce elogiul e de prisos. Dl *Lică Teodorescu*, ne-a dat un Crișan, cum nu ne-am fi putut imagina mai perfect. A fost foarte bine și popa (d. *Const. Momuleanu*). Tot asemenea și Dnele *Mica Boldescu* și *Laura Zaharia*.

Comedioara »*Ariciul și Sobolul*« dela începutul reprezentației a fost savurată cu multă plăcere. Intr'însa s'a afirmat deosebit de norocos dl *Vasile Brezbanu*, un tânăr artist, care ne-a dat clipe de mult haz senin.

Turneul Dnei *Olimpia Bârsan*, pe lângă partea națională-culturală, mai are și un scop de pioasă nobleță: o parte din venitul reprezentațiilor se oferă pentru ridicarea unui bust poetului *Șt. O. Iosif* la Brașov.

Melin.

România și pacea din Orient. Ziarul »*Le Matin*« afirmă, că rezoluțiunea ce o va lua România acum este decizivă pentru echilibrul și pacea întregului orient.

Dacă chestiunile Basarabiei, Ardealului, Dobrogei și a Banatului nu se vor aplană conform intereselor juste ale României, pacea întregului răsărit este extrem de primejduită.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile

de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultimă instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Un răspuns.

La interpelarea din Nr. 200 a președintelui DV. ziar amononarea a vă desluși, că zierele odată cenzurate de un post de cenzură român nu să cenzurează și de postul Sibiu, ci să pro-văd numai aici, pe adresă, cu stampila »Cenzurat Sibiu«; aceasta să face imediat după sosirea lor aici și anume cu scopul, ca tabelarul să le poată înmăna fără preget.

Întârzierea supărătoare deci nu provine din cauza Cenzurii. Dovadă, că Nr. 201 al »Unirei« datat cu 23 Septembrie a sosit aci în 23 crt. dimineața la noi, iar biroul Cenzurii l-a predat pentru expedare încă în decursul de înainte de amiază.

Imi bate la ochi, că ziarul DV, nu este francat, nu cumva împrejurarea aceasta cauzează întârzierea la post?

Vă rog să dați loc rectificării acesteia în președintele DV. ziar și primiți expresia deosebitei mele stime.

Sibiu, la 23 Septembrie 1919.

Biroul de Cenzură.

Șeful: **Căpitan Boiu.**

La răspunsul de mai sus al Biroului de cenzură din Sibiu, observăm din nou, că nici stampilarea despre care se face amintire nu are rost, după ce tabelarul știe, iar dacă nu știe, trebuie făcut să știe, că: zierele nu pot apărea decât cenzurate și prin urmare e dator a le adăuga — cum se face și airea — și fără de o nouă stampilare. Suntem și acum de părerea: Cărutul pe la postul de cenzură produce întârzierea ziarului nostru, — altcum nu putem înțelege cum de abonenții nostri dela Sibiu primesc câte 5-6 numeri deodată.

Nefrancarea provine din lipsa de timbre, dar și când se spedau exemplarele singuratic timbrate, se plâneau abonenții nostri de aceleași neajunsuri. Deaceia ne rugăm să fie lăsat ziarul spre admanare, fără de a trece și pe la postul de cenzură din Sibiu.

Adm. »Unirii«.

Informațiuni.

Fiind Sâmbătă, Sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci numărul proxim al ziarului va apărea Luni la orele obicinuite.

— **În București**, Marți la orele 10.03' a. m. s'a simțit un cutremur cu trei sguduituri foarte scurte și imediate una după alta. Durata a fost de una până la două secunde.

— **În capitală** a fost expus un tun de 420 mm. capturat de bravii noștri soldați în luptele crâncene ce le-au avut cu bolșevicii unguri.

— **Alegerea Metropolitului dela Sibiu**, se va face în zilele proxime. Candidații în jurul cărora se vor grupa membrii congresului — după cum se aude — sunt Eppul Miron Cristea și prof. de teologie Dr. Nicolae Bălan.

— **Constantin Burdea**, vestitul renegat dela Caransebeș, călăul școalelor și instituțiilor românești din Banat, cea mai josnică unealtă a guvernelor ungurești, de pe vremuri — a fost arestat.

— **Consiliul suprem s'a întrunit Luni** și a discutat mai multe chestiuni, înainte de toate chestiunea Fiume. S'a primit însă foarte puține noutăți din Fiume. Apoi consiliul suprem a hotărât ca plebiscitul pentru Teschen să aibă loc maximum în 3 luni. Consiliul suprem s'a mai ocupat de repatrierea celor 50.000 cehoslovaci din Siberia.

— **În Franța și Anglia** temperatura a scăzut brusc. Frigul a început să se simtă. Înălțimiile cari inconjoară Remiremont în Vosgi sânt acoperite de zăpadă. În valea Tamisei a fost îngheț. Zăpada a căzut în abundență la Yorkshire, Devonshire, Cumberland și în nordul regiunii de Gales.

— **Din Antivari se anunță** că guvernul sârbesc a trimis în Muntenegru o întărire de 20.000 de oameni spre a înfrânge rezistența Muntenegrenilor. Muntenegrenii au chemat în ajutor mai multe triburi de aibanezi așa că a început în Muntenegru o grozavă luptă de exterminare.

— **»Le Temps«** spune că consiliul suprem s'a ocupat cu desființarea zonei de ocupație din Tracia occidentală. Trupele grecești vor ocupa ele singure zona cuprinsă între frontiera grecească dela 1914 până la noua frontieră bulgară, până la Mediterana, dela Vest până la Gumilgina, la Est de această zonă Tracia occidentală va fi ocupată de trupe internaționale.

Bibliografie.

A apărut Nr. 31 al revistei săptămânale »*Insemnări Literare*«. O Agonie de Valeriu Arsenescu, Somnul de Demostene Botez, Sub spuza... de D. Razu, În grâu de Em. Ciomac, Carnetul zilelor pustii de Hortensia Papadat — Bengescu, Frământările diui Popoiu de Stejar Ionescu și diferite recenzii și dări de seamă. De vânzare pretutindeni. Prețul 1 leu, abonamentul 40 lei, str. Gh. Mărzescu 23 Iași.

Anunț.

Aducem la cunoștința proprietarilor de vin, că la Uzinele statului din Zlatna să găsească *rude de sulf* (Einschlag) pentru rafinarea butoaielor de vin cu 30 cor. chilogramul.

Vânzătorilor și agenților li-se acordă o proviziune de 10%.

Oficiul suprem de mine a statului.

Institutul Societății Ortodoxe.

Institutul de fete al Societății »*Ortodoxe Naționale a Femeilor Române*« din Iași — unul din cele mai renumite din Tară, cuprinzând: cursul primar, cursul liceal, după programa statului; cursul umanitar, cu programă specială, pentru elevele care nu trec examen de stat — face cunoscut că redecide cursurile viitorului an școlar, în ziua de 20 Sept. a. c.

Institutul e pus sub supravegherea unui comitet, compus din următoarele persoane:

Președinte de onoare: I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Președintă activă Prințesa Olga M. Sturza.

Membre: dnele Maria Climescu, Maria Crupenschi, Aneta Cosmovici, Sanda Filitti, Cecilia Liciu, Maria Livescu, Elena Leca, Melegghi, Alexandrina Nicolau, Alexandrina Praja, Aspazia Rășcanu, Ana Racoviță, Sofia Sculy, Eliza Valcanu.

Membri: dnii inginer Botez, profesor A. C. Cuza, Constantin Climescu, Neculai Crupenschi, Constantin Marinescu, Părintele I. Țincoca și profesor I. Ursu.

Rezultatele deplin multumitoare ale fiecărui sfârșit de an recomandă dela sine buna îngrijire, educațiunea aleasă și instrucțiunea solidă, ce dobândesc elevele în acest institut.

(94) 2-2 Direcțiunea

Numărul cenzurat de: AUGUSTIN POPA.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.